

Itt jelentek meg Petőfi utolsó költeményei és Szemerének „Huszár” című apotheosisa.

Megjelent a Közlöny 1848. jun. 8-tól december 31-ig Budapesten (203 sz. 958 lap) hetenkint hatszor, szeptembertől 7-szer az eddig megjelent magyar lapok közt legnagyobb alakban, igen csinos, mondhatni díszes kiadásban, három hasábos egy, néha másfél — sőt két íven is. A szept. 24. 107 sz. 548 lapon ez áll: „Lapunk szept. 24. mai napon sáncz-ásással levén elfoglalva, holnap lapot nem fogunk adni, decz. 26-án sem jelent meg. — 1849-ben hétfőt kivéve, naponkint egy íven, de olykor fél íven adatott ki; jan. 14-től — jun. 3-ig Debreczenben jelent meg 1—122 szám 460 lap; jun. 5. — jul. 1-ig Budapesten 123—146. sz. 461—548. l. a hol még egy rendkívüli 147. szám jelent meg jul. 3-án félíven, lap-szám nélkül; jul. 13. — jul. 29-ig Szegeden adatott ki a 148—162. sz. 549—604.; l. az utolsó 163. szám aug. 5-én jelent meg Aradon, a nyomdasze- rek távolléte miatt kisebb alakban.

A Közlöny nyomtatott az álladalmi nyomdá- ban; kivéve 1849. jun. hóban, midőn a m. kir. egyetem sajtója alól került ki. Előfizetési ára helyben 6 ft. 30 kr., házhoz küld- ve 7 ft., póstán négyeszeri szét- küldéssel 7 ft. 12 k.; naponkint küldve 8 ft. pp. egyes példány ára 6 kr. pp. — 1849. jun. 12-ig felvették magán hirdetések is 5 krral számíva hasábsorát. Elő- fizetőinek száma 1848. végén 3000 volt.

(Pesti Hirlap. 1848. I. 541. — Kos- suth Hirlapja 1848. 537. — Pesti Divat- lap. 1848. I. 736. — Uj Ismeretek. Pesti. IV. 667. V. 49. — Szilágyi S. Magyar forradalom története. 312—314 397. 415. — Szilágyi S.: Magyar forra- dalom férfiai. 89. — Daniélik: Magyar Irók. Eltérőgyűj- temény. I. 241. 297. — Szenen und Bil- der aus der ung. Revolut. Pest. 1850. 213.)

„Radicalap,” felelős szerkesz- tője: Mérei Mór, kiadó s szer- kesztőtárs: Rosti Zsigmond volt. Megindult 1848. jun. 1-jével Pes- ten. A kiállítás elég csinos, a tar- talom elég válto- zatos és esemény- dús volt, csak tárczája egy kissé igen is tág volt a főrovat irá- nyában. Az utolsó 37-ik számban július 16-kán következő közlés jelent meg a „Népelem és Ra- dicallap olvasóihoz: ... Nyilvánítjuk pedig, hogy 18-kán vagyis kedden a két lapot összesítvén, együtt adandjuk és szerkesztendjük e cím alatt „Népelem, radicalap” figyeltetvén a közönséget, hogy ez által egyik sem olvadt a másikba, hanem mind a kettőt összeolvastatva velünk a hon sze- relmének közös érveze.

„Czélünk a népfenség, vagyis az összes tár- saság közjára ...

„Nép szava, Isten szava, leend jelszavunk; nemzetünk közjára, feladatunk; népszabadság és egyenlőség közös irányunk. Madarász László, Madarász József, Mérei Mór, Rosti Zsigmond.”

Megjelent közép nagyságu íven hetenkint hatszor, ára felévre helyben 6 ft., postán küldve 8 ft., egy hóra 1 ft. 20 kr., illetőleg 1 ft. 50 kr. p. p.; nyomtatott Landerer és Heckenastnál. A pesti postán szétküldött belőle 255 példány.

(Kossuth Hirlapja 1848. 537. — Budapesti Híradó 1848. I. 539. — Pesti Hirlap 1848. I. 510. — Pesti Divatlap 1848. I. 582. — Nemzetőr 1848. 2. sz. 30. hasáb — Márczius Tizenötödike 1848. I. 193. — Der Ungar 1848. II.

1460. — Szilágyi S.: A magyar forradalom férfiai 47. 48. — Ferenczy: A magyar irodalom története 188.)

„Nép barátja.” Ily cím alatt jelent meg 1848. jun. 4 kén a pesti középonti választmány által kiadott, a Vas Gereben (Radákovics József) és Arany János által szerkesztett néplap első száma. — A programból következő beköszöntőt emelünk ki: „Szerencsés jó napot kívánunk ki- gyülmelteknek mind közönségesen! Ha ráérnének bennünket meghallgatni, egy pár szónk volna kigyülmeltekhez, a mint itt most öregéből el is mondjuk.” stb. — „Örömmel üdvözljük — írta a Pesti Divatlap referense — a szerkesztőket a népfelvilágosítás nagy fontosságú pályáján, mely- nél jelenleg alig van egy-egy fenségesebb haza- fiai hivatás. E néplapot jobb és ügyesebb kezekre nem lehetett volna bízni. Mindjárt az első szám meglepőleg tanúsítja helyes tapintatukat. Az „Előjáró beszéd” a tanulságos lapolvasást ügyek- szik a néppel, egészen hozzá alkalmazott sajátos nyelven megismertetni, — Czuczor Gergely, a jeles népköltő „Beköszöntő verse tiszta fogalmakat nyújt népünknek a valódi szabadságról. — Vas Gereben a képviselőket a legeredetibb népyel-

sék.” (Közlöny 1848. II. 818. l.) — Báró Eötvös József vallás- és oktatási miniszter 600 példányra fizetett elő, hogy azt hazánk szegényebb lakosai ingyen olvashassák, ugyanannyi 600 helység szá- mára elküldte.

1849. elejével Debreczenben folytatta pályá- ját egész apr. 28 ig; 16-ik száma máj. 6-án ismét Pesten jelent meg, jóllehet nem oly örvendetes auspiciumok közt, mint az előbbeni évben, de a szokott erélyvel. — Vas Gereben stíle, előadása könnyű, népies vala. Tancsicsot és Madarászt os- torozni igen szerette, s az áltának neveltségese- tételére, az utolsónak meggyűlöltetésére nevezte szorgalmas munkatársa volt Atádi Vilmos. — Arany János a szerkesztőt el nem vállalván, de részvételt megígérvén, neve azon mint szerkesz- tőtárs állott, maga azallat folyvást Szalonán maradván. Megszűnt a Néparat 1849. jun. 30-án 24-ik számával. Írtak e lapba költeményeket a többi közt: Arany János, Bulcsu Károly, Czuczor Gergely, Lévy József, Petőfi Sándor.

Megjelent minden vasárnap kis negyedré- t íven; nyomtatott Pesten, az első szám Beimelnél, a többi Kozma Vazulnál; Debreczenben a város nyomdájában; előfizetési ára 1848. júniustól dec. végeig hely- ben és postán öt huszas, külön- ben félívi ára négy bankó fo- rint volt. 1848. végén szétküldet- tet belőle a pesti postán 2710 pél- dány.

(Kossuth Hir- lapja 1848. II. 112. 537. 538. — Buda- pesti Híradó 1848. II. 635. — Pesti Di- vatlap 1848. I. 533. 612. 732. — Der Ungar (Klein) 1848. II. 1460. — Szilágyi S.: A magyar forra- dalom férfiai 89. l. — Daniélik: Magy. irók Eltérőgyűj- temény I. 11. II. 361. 393.)

(Folytatás köv.)

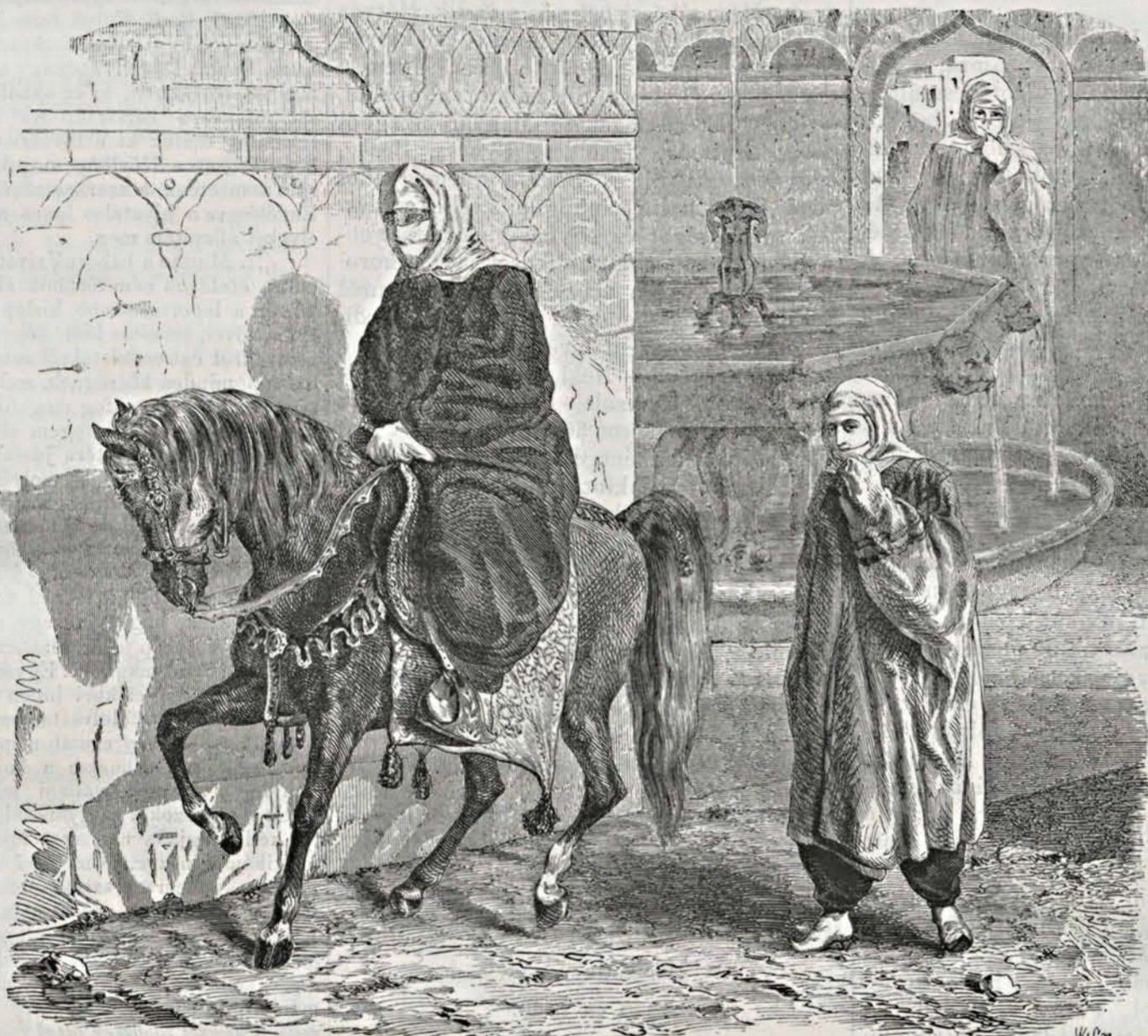
A persa női szokások.

Talán nem mindenki előtt ismeretlen azon szokás hogy a persák között a többnejűség szintén divatban van. Legalább vallásuk törvé- nyei szerint — mert a persák Mahomed hívei,

még pedig az úgynevezett siiták felekezetéhez tar- toznak, — meg van engedve nekik négy törvényes nőt is tartani, a kiktől különben tetészők szerint bármikor el is válhatnak. Azonban csalódnék, a ki azt hinné, hogy a mahomedánok közt a több- nejűség a nép minden osztályánál egyformán áta- lános szokás, mert, habár e tekintetben vallásuk nem szab előjük korlátokat, mégis különösen a munkás osztály, a köznép, csak egy feleséget tart, s a nő náluk oly helyet foglal el a háztartásban, mint a keresztényeknél, sőt sokszor többet is dolgozik, mint maguk a férfiak.

A többnejűség csak a gazdagabbak s előke- löbbek körében divatos; s míg a közzendű nők szabadon járhatnak munkáik után, addig az előke- löbbek nejei, különösen a városokban, szigorú felügyelet alatt, tetőtől talpig beburkolva, még arczukat is egészen elfödve jelenhetnek meg az utcákon, ha egy-egy látogatást akarnak viszo- nozni, melyen kívül egyéb munkájuk nem is akad. Ha egy ily előkelő persa nőt látma az ember Eu- rópaiban utazóknak, bizonyosan inkább nagy gondal bepakolt vándorló pográszoknak, semmint a hársn büszkeségének gondolná.

Az előkelő nő ideje jóformán csak piperével,

Előkelő persa nő, sétalovaglásán, nőszolgája kíséretében.

a szokásos fürdők és menetek látogatásával s ezen kívül a helyléssel telik el. Különösen sok időbe kerül, míg piperéjökkel elkészülnek, mert nem elég, míg selyem bugyogójokat, kaftánjokat ma- gukra öltik, s kitűnő finom persa szövetű kendőt mint övet csavarnak derekuk körül: hanem mintha e főnyes öltözék még nem emelne ki eléggé szépsé- geiket, arczukat apró fekete szépség-flastor- mokkal raggatják be, azután kifestik szemöldekét, s ha látogatásra készülnek, a körök czífrára festése is épen oly elmaradhatatlan, mint az euró- pai divatban a keztyű. Lábaikra tenyéryei magas sarku papucsot illesztnek, kezükön pedig minden ujjukat ezüst gyűrűkkel rakják meg, melyekbe smaragd, rubin, s egyéb drága kövek vannak fog- lalva. Ezen kívül, ha az utcára kilépnek, arczuk sűrű fáttyolal födik el, melyen csupán ragyogó fekete szemük számára van egy kis nyílás hagyva, a mint az képművészetben látható, mely egy előkelő persa nő sétalovaglásán indulását ábrázolja, szol- gáncsok kíséretében, kinek urnójától semmi alkalmal sem szabad elmaradnia.

A katymári kastély.

(Bácsmegeyben.)

Nincs szomorubb kép annál, melyet a ha- nyagságból vagy pedig elhagyatottságból szá- rnyagzó látás mutat.

Látni a ha- nyatlást, ha egyszer beáll és támasz nem érkezik, egy- egy vityillón és látni azt paloták, látni azt falukon és látni városokon, sőt tartományokon és több föld- részen elterülő bíro dalmakon. Látni a ha- nyatlást az ud- varon, a kert- ben, a mezőkön, a szőlőkben, sőt még a ligete- ken és erdőkön is. Látni azt elárult gyer- mekeken, előz- egyült embe- reken, és látni azt minden ki- gondolható em- beri intézmé- nyeken, még a sirhalmokon is. Ellenkező hatással érinti a kedélyt a gy- rapodás látása, melyet a ta- pasztalt szem szintén azonnal észrevesz, sokszor a legkisebb jelekből, sokszor egy darab ócsa ruhának, vagy elrongyoltot kerítésnek megfo- ltozásából egy félig elkopott bibliának gondos helyreigazításából.

Mások mást tapasztalhattak a haza különböző vidékein és különböző időkben. Találkoztam a hanyatlás jeleivel sokszor sok helyen magam is. Láttam városokat, hol még nem régen teljes és népes gimnázium készítette elő a város és vidék fiatalágát magasabb tudományokra, s hol most még az elemi iskolák is hanyatlást mutatnak, mert nem levén meg a régi gymnasium, az arra- való elkészítést sem tartják mulhatatlan szük- ségnek.

De általán véve, és mindent szem előtt tartva, a javulás, a haladás, gyarapodás jelei többségben vannak, a hanyatlás jelei fölött hazaszerzte, s Magyarország mintegy megújult erejét és ipart becsülettel viselte el a legnehezebb meg- próbáltások hosszú korszakát.

A Vasárnapi Ujság figyelmesebb olvasói még lehetnek, hogy elfelejtették volna azt az érdekes képet, mely a folyó évi 33-ik számában látható, s mely „a nemes irányu ifju b. Ródl Bóla” kebeliai kastélyát mutatja.

A szép kép magában is szép ugyan, de ér- dekesége sokat nyer, ha van mihez hasonlita- nunk, vagy is, ha van társa.

A katymári kastély a kebeliainak méltó társa, mint erről a nyájas olvasó maga is meggyőződ- hetik, ha a két képet egymás mellé állítja. Sőt, ha nem csalódnak, szorosabb viszony is van köztök. Mint mi értesülünk, a katymári kastély szolgált némileg az építeteni készülő kebeliainak, — mi az építést megmorat illeti, — előpél- dányul. Egyébiránt mind a kettő az ugynevezett Bácskában van, a Baja, Szabadka és Zombor közti roppant térségben. Mind a kettő új keletű, tehát már keletkezéssel a „gyarapodás” jellege, annál inkább azáltal, hogy minden, a mi akár a kebeliai, akár a katymári kastélyhoz tartozik, a legjobb karban s a legvirágzóbb állapotban van. Mint van házi kápolna Kebelián, ugy van ilyen a katymári kastélyban is, mindennel gaz- dagon felszerelve, mit az isteni tisztelet fenégre követel. Mint van gazdag könyvtár Kebelián, ugy van hasonló Katymáron is, azon különbség- gel, hogy Kebelián a magyar irodalom termékeinek gyűjtésére voltak kiváló gondal, Katymáron ellenben a legjobb gyűjtőtök össze, mit a ma- gyar, latin, francia és német irodalom fel bir mutatni. A kebeliai kastély homlokát nagy terje- delmü szép kert előzi meg. A katymári 100 hold- nyi parkban áll, melynek elrendezése, részletei és alkatrészei, a magas és rövid növényzet bőjos öszhangzása és elosztása igazán gyönyör- rűvé teszik a palota környékét. Csak egy külön-

neveltetésük fölött, kik a szegény nép gyermekei- nek nevelésére áldozni önként oly lelkesen buzdulnak. Dr. Barsi.

Vajda-Hunyad.

(Rajzát lásd a Vas. Ujs. mult 43. számában.)

II.

Nem lehet itt szándékomban, őseink ezen legszebb s mindez ideig egyik legregebb ereklyéjét tudományos részletességgel ismertetni; csupán azon nevezetes egyénekre és eseményekre szólnok, kiknek és melyeknek emléke e kastélyhoz fűződik s azon benyomásról, melyet jelenlegi helyzetében a vizsgálatára gyakorol.

A vár története.

A vár történetét illetőleg, általános hazai történetkönyveinken s krónikáinkon kívül két tüzetesebb mű állott rendelkezésemre.

Egyik rövid latin kézírati munka, melyet 1857-ben a várat meglátogatott Kusinczy Gábor tiszteletére, Kászoni Mihályi Elek, mint magát aláírja e „királyi vár kiszolgált és utolsó tiszt- selője” eredeti okmányokból szerkesztett össze s melyet Szászvárosról dr. Lészay Dániel ur kegyé- ből kaptam.

A második egy tüzetes német mű, német nyelven „Die Stammburg der Hunyade; Her- manstadt 1865” melyet Schmidt Vilmos n.-sze- beni tanár írt s mely némely nemzeti rokons ellenszenvben alapuló hibákat s egy pár téve- déstleszámítva, nagy szorga- lommal s elég pontos ággal van öszállit- va.

A fennebb említett művek rövidre vett eredményeként a következőket lehet fel- mutatni.

Hunyadvár építési ideje mondai homályban vész el.

Három szűz öszbebeszéli, hogy mindenik egy-egy várat fog építeni.

— Ha Isten is úgy akarja — mond az első — én három hét alatt vasvárat építek” s hozzá látván, három hét alatt készen volt Hunyad.

— Isten segítségével én három nap alatt épít- tek egyet, még pedig ezüstből”. Sa harmadik nap estjén készen volt a dévai vár.

— Mit nekem az isteni segély! — kiált a harmadik — én a nélkül is azonnal megépítem aranyváramat”.

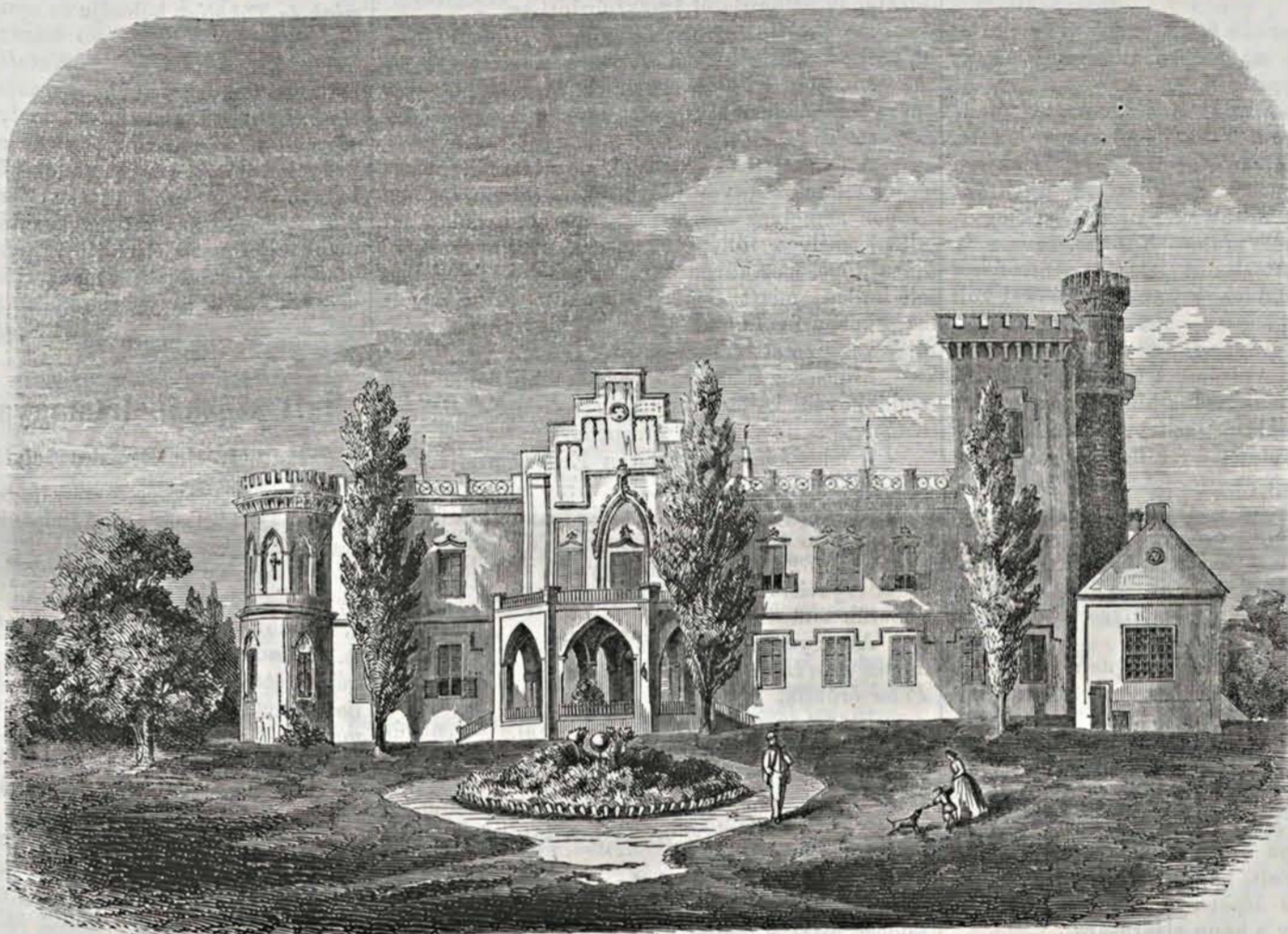
És csakugyan, ez is munkához fogott; de vihar támadt s a Maros és Szigyugó zúgó hajjai azonnal szétrombolák az istentelen leány művét. E harmadik várhely az aranyi omladékos várhegyre vonatkozhatik, mely épen szemben fekszik a Marosba rohanó Strigygyel.

Különben az is lehet, hogy a monda, mint az álomról mondják, némileg a valóból szötte mesé- jét, — a mennyiben Hunyad tájának sok vaskó-, Déva körül arany-, ezüstantyák vannak s az arany vár közelében közelebbi években is tetemes arany kincseket találtak.

Egy más monda, mely már közelebb jó a történeti hitelességhez, Hunyadmegyét hátrama- radott hun-telepnek, s Hunyadvár első követ, vagy inkább erődét hun kéznek tulajdonítja.

Közelebb jöve a történeti hitelességhez, ok- mányilag a Hunyad („Hunod”) név először 1276-ban fordul elő.

Hogy a Zalasd és Cserna öszszefolyása közötti sziklán már a nagy Hunyadi kora előtt vár volt,

Katymári kastély (Bácsmegeyben). — (Dittmann rajza után.)

— én három hét alatt vasvárat építek” s hozzá látván, három hét alatt készen volt Hunyad.

— Isten segítségével én három nap alatt épít- tek egyet, még pedig ezüstből”. Sa harmadik nap estjén készen volt a dévai vár.

— Mit nekem az isteni segély! — kiált a harmadik — én a nélkül is azonnal megépítem aranyváramat”.

És csakugyan, ez is munkához fogott; de vihar támadt s a Maros és Szigyugó zúgó hajjai azonnal szétrombolák az istentelen leány művét. E harmadik várhely az aranyi omladékos várhegyre vonatkozhatik, mely épen szemben fekszik a Marosba rohanó Strigygyel.

Különben az is lehet, hogy a monda, mint az álomról mondják, némileg a valóból szötte mesé- jét, — a mennyiben Hunyad tájának sok vaskó-, Déva körül arany-, ezüstantyák vannak s az arany vár közelében közelebbi években is tetemes arany kincseket találtak.

Egy más monda, mely már közelebb jó a történeti hitelességhez, Hunyadmegyét hátrama- radott hun-telepnek, s Hunyadvár első követ, vagy inkább erődét hun kéznek tulajdonítja.

Közelebb jöve a történeti hitelességhez, ok- mányilag a Hunyad („Hunod”) név először 1276-ban fordul elő.

Hogy a Zalasd és Cserna öszszefolyása közötti sziklán már a nagy Hunyadi kora előtt vár volt,

HIRDETÉSEK.

A legnagyobb választás Pesten kész mente, köpeny, ruha és otthonakban feltűnő jutányos szabott árak mellett található

MONASZTERLY ÉS KUZMIK

selyem, chálók és női divatkelme-kereskedők

Pest, váci-utca közepén, 15-dik szám alatti hazban

ujjonnan megnyitott

KÉSZ FELÖLTÖNYÖK NAGY TERMÉBEN.

Egész menyasszonyi készletek kiállítása gyorsan eszközöltetik.

1842 (4-0)

Mindenkinek felette fontos.
A gróf Harrach-féle vászon-árak gyári raktárának
 utolsó készlete, a vászonárak valódisága és teljes rófmérték biztosítása mellett, **a gyári árakból 50%-ig terjedő leengedéssel.**
a végképeni eladás
 még csak rövid ideig fog tartani.
 A Magyar Királyságból érkező levélbeli megrendelésekre, készpénz beküldés vagy postai utánvét mellett az árúcsikk postán, vasuton vagy gőzhajón bárhová megküldetnek.
A pakolás és mustrák beküldése ingyért teljesítettik.
 Több ezer rőf gyári vászonmaradékból fehérenmüek készítették, képesek vagyunk azokat olcsó árért áruba bocsátani, ugyanis:
1 db. vászon férfi-ingnek az ára (jóféle rumburgi vászonból) csak 3, 4-5 forintig a legfinomabbak.
1 db. igen esinos vászon női-ing, kivarrva s himeze 3, 4-5 ftig a legfinomabbak.
 A férfi-íngek megrendelésénél a nyakbőségé kívántatik.
 (Magyar vagy német gatyák 1 ft. 20 kr.—2 ftig a legfinomabbak).
1 vég 30 rőfös vászon ára most csak 9 ft. 50 kr., 12, 14, 16, 17-19 forintig — igen finomak.
1 vég 42 rőfös vászon ára most csak 15, 18, 20, 22-25 ftig a legfinomabbak (12 inghez).
1 tucat fehér vászon és czérna batiz-zsebkendő ára most csak 1 ft. 90 kr., 3, 4, 6, 8, 10-12 ftig a legfinomabbak.
 Jó hírből álló s Ausztriában a legjobbnak elismert és hamisítlan vászonkészítmények, a magas papaság s uraságok által oly kedvelt 50 és 54 rőfös kézfífonat vásznaink ára most csak 25, 30, 35, 40, 50-60 ftig, az ugynevezett batiz-vásznak, melyek ára azelőtt 150 ft. volt — most csak 65-75 ftig.
 Törülköző-kendők, szines vászon- és asztalkendők tucatja, asztalterítékek 6 személyre 1 abrosz és 6 asztalkendővel, mindezeknek ára csak 6, 8-10 forintig, 12 személyre még egyszer annyi.
 80 forinton felüli megrendelésnél 1 finom damasz nagy abrosz és kendőkből álló 18 ft. értékű asztal-készlet adatik ráadásul.
 Az e tárgyban leveleket kérjük kép czimezni: 1278 (11-12)
„An den Leinenwaaren-Ausverkauf, Stadt, Freyung, Bank-Bazar, neben dem gräflich Harrach-schen Palais in Wien.“

Cs. kir. kizáról szabad.
FOG-SZIVARKÁK,
 legujabb, s mint legjobbnak elismert s legkényelmeseb szer **a fogfájás** minden neme ellen,
 egyedüli feltalálója: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész Pesten, király-utca 7-dik sz. a.
 Ezen fog-szivarkák, kényelmes alkalmazásuk s biztos hatásuk végett **átalános használatra**
 minden magasztalás nélkül maguk-magukat a legjobbnak ajánlják. — A fogfájásban szenvedő azon pillanatban meggyőződést szerezhet magának, hogy egy jeles és okos-rúleg összeállított készítménnyel — mely a cizálnak tökéletesen megfelel — van dolga.
 Ára egy skatulyának 1 ft., 1/2 skatulyának 50 kr. Postán küldve 10 krral több.
 Ismételadók illendő százalékban részesülnek.
 Kézápponti elküldési raktár: a fondrintett gyógyszerésznél. Megrendelhető továbbá Magyar- és szomszédországok, valamint az összes cs. kir. osztrák tartományok minden gyógyszerésznél. 1839 (5-12)

Rendkívüli előfizetés.
MAGYAR SAJTÓ
 1865-dik évi november—deczember havára
 rendkívüli előfizetés nyitattik.
Előfizetési ár a két óra 1 ft. 70 kr.
 A „Magyar Sajtó“ kiadó-hivatala (egyetem-utca 4-ik szám).

Gyümölcs-fák
 a legjobb fajokban és az új catalogusban megnevezett egyéb növények Klanzál Gábor Kis-Tétényi kertjéből megrendelhetők **Liedemann Frigyes** ur irodájában Pesten, máza-utca 2-ik szám, ugy szintén alulírottan Budán, Hálászváros 77-ik szám alatt; továbbá **Zahr és Szakmár** uraknál Kassán, **Spuller A.** József urnál Miskolczon, és **Possert Janos** urnál Debreczenben.
Kajsziabarack 17 fajban 2, 3, 4- és 5-éves, a megrendelő általi fejkijelöléssel darabja 30, 37, 44-50 kr.; kerész általi fajválasztás mellett 26, 33, 40-46 kr.
Körte 179 fajban 2, 3, 4, 5-évesek, a fentebbi áron.
Alma 348 fajban 2, 3, 4, 5-évesek 27, 34, 40-46 kr.; illetőleg 23, 36-42 kr. Névendükkül vegyesen 13, 20, 24-28 kr. darabja.
Mandula, éves, 2, 3-évesek 12-16 kr. darabja **Almavadócok**, magból tenyészettek és átültettek, nemesítésre alkalmasok 2, 3-4-évesek, száza 1 ft. 80 kr., 1 ft. 80 kr., 2 ft. 50 kr. — **Földi eper** (Ananas) 10 darab 4 kr., száza 1 ft. 80 kr. — **Sparaggyökér**, hollandi, 2, 3-éves, száza 90 kr.—1 ft. 20 kr. — **Rózsagák**, nemesítésre alkalmasok, darabja 5 kr.
 Bémmentes felszólításra az új catalogus azonnal megküldetik.
Dr. Schmidt János.
 1359 (3-8) kert-intéző.

A legujabb, legeredetibb s legszebb szűcsárak
 ugymint: kész férfi- és női- uti s városi prémes ruhák, női szűcsáru-készületek, vadászsípkák, mindenféle színű szönyegek, lábaeszkök, lábkosarak, bujdiszönyegek, ugymint: leopard-, tigris-, párducz-, farkasbőr stb. mindenféle szőrös bőrök, épen most érkezvén meg és legjutányosb áron kaphatók 1358 (2-3)
DEÁK TESTVÉREKNÉL
Pesten,
 váci-utca 17. sz., Walthier-féle házban.
 Megrendelések postautánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Mindenféle
MERLEGEK ÉS SULYMÉRTÉKEK
 bel- s külföld legjobb készítményei, tűz- és betörés ellen biztos szekrények, szekrényecskék és biztonsági-zárak, vízmentes takaróponyvak, gépszijak, gépi sodrony-szegek, másoló-sajtók s a t. a legjutányosb gyári árakon folyvást készletben kaphatók
Schuk N. és társánál
 Pesten, a király-utca sarkán.
 Árszabályok kívánatra bérmentve küldetnek meg.

Hoff'scher Malzextrakt.
 Az „Allgemeine Wiener Medizinische Zeitung“ folyó hó 24-ről a szerkesztői rovatban következő olvasható: Daczára annak, hogy bizonyos oldalról azon törekednek, hogy a Hoff-féle malta-kivonatot — ugynevezett egészség-sert gyanúsítgadják s ezen gyártmányt lealacsonitják, s az utánzókat érig magasztalják, a valódi Hoff-féle malta-kivonatot minden várakozáson felül mégis a legjobb elterjedésnek örvend. Mindazok, kik a nyelgő hirdetésmények által, melyek az üzleti irigység bégység sokkal nagyobb mértékben hozozzák magukon, hogy sem azok hitelt érdemelnének tapasztalataikban tévára vezetett, s nemcsak hogy megkedvelt gyógy-tápszerüket ne folytatnák még nagyobb erőlyvel, hanem mások értekezésében is annak terjesztését a lehetőségig előmozditják, s dicsérettel elhalmozzák. Minden kétséggenkivül esik, hogy a valódi Hoff-féle malta-kivonatot a fellábadozásban, s ott, ahol erősítés szükségesítetik, egy kitűnő életrendi szer, ezen személ csakis annak minőségé, titokteljes s rendkívüli készítmény módja foroghat szóban. Hogy a minden művelt államban ismert a kitűnő gyáros, Hoff János képes csak egy kitűnő, s bathatóságára névő oly jeles malta-kivonot-sért készíteni, azt említeni sem kell, s így világos, hogy aljas gyanúsítgatókat s behizálgéseket foletre sem méltat. A nagy tolongás gyári telepítvényéhez elég bizonyítéka annak, hogy a nyilvános vélemény aljas rágalmak által nem engedi, hogy ezen, oly számtalan elismerések által igazolt jeles készítmény, minden más hasonnemű és utánzótt gyártmányok fölött háttérbe szorítsassék. Ezen, a maga valódiságában tiszta Hoff-féle malta-kivonot, ugynevezett egészség-sert megrendelhető Bécsben, a középponti raktárban, Kärntnerring 11-dik szám alatt. 1370 (1)

Legjobb minőségű chemnitzzi szászországi kötőpamut.
HAUSSCHILD MAX-féle legjobbnak elismert négygyüstös első minőségű **KÖTŐPAMUT-RAKTÁRA**
 e szakban a kir. szászországi 1850-ki arany, londoni 1851-ki, müncheni 1854-ki nagy, s a párisi 1855-ki érme tulajdonosa — egyedül s kizárólag létezik:
ISZER és TÁRSÁNÁL Pesten,
 Deák Ferencz-utca, 5-dik szám alatt, az „angol czimerhez“.
 Hogy ezen árúcsikk számtalan utánzásának mielőbb eleje vétezzék, a gyáros czélszerűnek tartotta, különbnemű érmei helyett a horitékpapírira „Max Hausschild“ sajtát czégtét nagy dísz betakkal nyomtatni, — ez, valamely gyártmányának ismert szép minőségé, fény, egyenlőség, s a szálnak tömötsége a legbiztos ismertető jelei a Hausschild-féle kötőpamutnak. 1373 (1-8)

IGÉRVÉNYEK:
 1 db. 1864-iki 100 ftos sorsjegyre 2 ft. belyegdíj 50 kr.
 1 db. 1864-iki 50 ftos sorsjegyre 1 ft. 25 kr., belyegdíj 50 kr.
 5 db. 1864-iki 100 ftos sorsjegyre-igényvny 10 ft., 10 db. csak 17 ft.
 1 db. 1864-iki 50 ftos sorsjegyre 7 ft., 10 db. csak 12 ft.
 1 db. sorsjegyre a IX. állam-sorsjétekra, melynek főnyereményé 50,000 ft., s 100,000 ft. 1 db. 1864-iki 100 ftos sorsjegyre-igényvny s 1 db. állam-sorsjegyre csak 8 forint.
PÉNZ!
 mindennemű állam- s magán-sorsjegyekre előírt pénzváltó-irodájában előlegezés akép adatik, hogy az a napi árfolyam szerint egészen fizettetik ki s a visszafizetés havonkint vagy évnegyedenkinti részletekben történhet. Azon előlegezők, kik a visszafizetést nem részletekben, hanem egyszerre teljesíteni kívánják, az árfolyam-érték 1/6-ben részesítetnek, s a fizetési határidő tetszés szerint meghosszabbitható. 1369 (1-0)
MORGENSTERN A. és TÁRSA
 pénzváltó-irodája Pesten, Deák Ferencz-utca 9. sz. a.
 Levélbeli megrendelések gyorsan teljesítetnek, sorszási átkintetnek az 1866-ki évre ingyért szolgáltatnak ki.

Csak 4 forint fizettetik évnegyedenkint
 azok részéről, kik az általunk 20 részvevőre rendezett sorsjegytársulatokba résztvenni kívánnak, 20 db. minden ausztriai sorsjegyre egy 35 forintos badeni sorsjegy hozzáadásával, s melvekre évenkint
38 huzás esik.
 25 évnegyedenkinti részletbefizetés után 4 fjtával egy részvényre az összes sorsjegyek a 20 részvevők birtokába esnek. Belyegdíj egyserminderkorra 68 kr.
 Azon részvevők, kik nagyobb nyeresémnyre és sorsjegyrészvényekre akarnak szert tenni, ezen társulatokban évnegyedenkinti 8 ft. részletfizetése mellett tízed-rész jutalékra (belyegdíj egyserminderkorra 1 ft. 36 kr.), vagy évnegyedenkinti 40 ft. részletfizetessel negyed-rész jutalékra (belyegdíj egyserminderkorra 3 ft. 40 kr.), résztvehetnek.
 Ajánljuk továbbá **részvényeinket**
 20 db. Credit-sorsjegyre 20 részvevőre, 25 évnegyedenkinti 8 forint részletfizetés mellett, belyegdíj 1 ft. 30 kr.
 20 db. 1864-iki 100 ftos sorsjegyre, 20 részvevőre, 25 évnegyedenkinti 6 ft. részletfizetéssel, belyegdíj 99 kr.
 20 db. 1864-iki 50 ftos sorsjegyre, 20 részvevőre, 25 évnegyedenkinti 3 ft. részletfizetés mellett, belyegdíj 68 kr.
MORGENSTERN A. és TÁRSA
 pénzváltó-irodája Pesten, Deák Ferencz-utca 9. sz. a.
 Levélbeli megrendelések gyorsan teljesítetnek, s részletes programmok kívánatra ingyért szolgáltatnak ki. 1368 (1-0)

A PATKÁNYOK ÉS EGEREK
 biztos és gyors kiirtása
 gy csész. kir. kizár. szabadalm. Irtsózer által. — Gyertya-alakban 1 darab ára 50 kr.
Valódi minőségben kapható:
PESTEN: Török József gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. a., továbbá:
 Csakfortnyán: Káráz A. — Keszthelyen: Wünsch F. — Kolozsvárt: Wolf J. — Pozsonyan: Scherz Fülöp. — Sopronban: Pachhofer, — Varadon: Halter D. F., — Verőcezen: Bész J. K. uraknál. 1298 (10-15)

Gyermek vászonnemű-készletek,
 u. m.: íng, lábravalók, korsettek, ellenzők, piqé-takarók, kötött főkötők s a t.
Keresztelő-vánkosok és zubonykák
 fonott vagy vas bölcsők, egészen felszerelve minden áron.
Női vászon-készletek,
 agyneműek, nappali és éjjeli íng, nadragók, korsettek, fésülő-köpenyek, zsebkendők, szoknyák s a t. asztalneműek, törülközők s a t.
Kész menyasszonyi készletek
 bármely áron, menyasszonyi ruhák selyemből vagy illusioból, és mirtus koszorúk.
Finom himzések, fehéreneműek, csipkék,
 gallérok és kézelők, főkötők, hálók, szövetek, szleek és betétek s a t.
Függönyök és függönyszöveteket
 ajánl **TÜRSCH F.**
 Pesten, váci-utca 19-ik szám a., a nagy Kristóf mellett.
 Megrendelések postai utánvét mellett gyorsan teljesítetnek.
 Részletes árjegyzékek bérmentve. 1319 (4-0)

Előfizetési fölhívás

KÉPES ÚJSÁG

második évfolyamára,

azaz: 1865. évi október 1-étől, 1866. évi október 1-éig.

Midőn egy évvel ezelőtt a „Képes Újság” című néplapot megindítottuk, egy jelentékeny házagot akartunk kitéríteni a magyar időségi irodalomban. Lapunk e feladatát, miként a legilletékesebb egyének beállják, a minden kezdettel járó nehézségek dacára, már eddig is kielégítőn megoldotta s ezután még inkább meg fog felelni a t. magyar olvasó-közönség várakozásának s különösen az alsóbb neozsályok igényeinek.

Szem előtt tartva vegyes közönségünket, de különösen figyelembe véve a néplapunk rendeltetésére, a „Képes Újság” belbozításánál nagy gond fordított arra, hogy a tartalom változatos, időszírileg mulató, közhasznú ismereteket terjesztő, férfias komoly s mégis főleg népi szükségletekhez alkalmazott legyen. Ezen irányt fogja ezután is követni a szerkesztőség, s melynek élén álló nevek újságunk szelleméről is eléggé kezeskednek. Ezt leginkább azért emeljük ki, mivel a haza és a nemzet törzsét alkotó s egészben véve még romlatlan magyar népet jó erkölcsében megtartani s hibáira figyelmeztetve javítani — szintén egyik célja e lapnak, s igen helyesen; mert mint kosorus Berzsenyink mondja:

... Minden ország támasza, talpköve
A tiszta erkölcs, mely ha megvész,
Róma ledől s rabigába görbed.

Lapunk nyelve, mint eddig, ugy ezután is szorosan népszerű leend. Mi lesz a tartalma, lássuk ezt néhány pontban:

I. Vallás-erkölcsi s életbölcsészeti elmékedések, oktatások, utmutatások.

II. Oktatva-mulató tudósítások, elbeszélések, életrajzok, jellemfestések, iránycikkek, népszokások, — regényes és egytul tanulságos beszédek, mesék, mondák s különféle versek, költemények.

III. Élet-, táj-, uti-, történelmi, s világképek, természetrajzi és természetrajzi cikkek.

IV. Az újabb időben oly fontos anyagi érdekek a lehető legbővebben lesznek lapunkban képviselve, főleg a földmívelés, az állattenyésztés, s a gazdasági ipar különféle nemei.

V. A népek a politikán kívül eső közügyeit illető dolgokra is kiváló figyelmet fordítunk.

VI. A kereskedés s a különféle mesterségek mezején keletkező új találmányok ismertetésére s egyáltalán az iparos osztályt illető dolgok közlésére is lesz gondunk.

VII. Apróbb rovataink ezek: „Kürtbi posta”, „Újdonságok”, „Gabna- s más terményárak”, „Gazdak és gazdaságnyok naptára”, érdekes tanításokkal s utasításokkal fűszerezve.

Heckenast Gusztáv,
a „Képes Újság” kiadója.

Pest, októberben 1865.

Dr. KISS (Iméri) ISTVÁN,
felelős szerkesztő.

Társas-játékok,

minden Ausztriában létező állam- s magánországyekre, egy 35 fős bádeni sorsjegy hozzáadásával, melynél évnegyedenkénti

4 forint lefizetése mellett évenként 38 húszra játszhatni.

- 10 db. Credit-sorsjegy 10 részvevőre 20 évnegyedenkénti részletfizetés mellett 10 forintjával.
- 10 db. 1864-ki 100 fős sorsjegy 10 részvevőre évnegyedenkénti 6 ft. 25 kr. részletfizetés mellett.
- 20 db. 1864-ki 50 fős sorsjegy, 20 részvevőre, évnegyedenként 3 ft. 25 kr. részletfizetés mellett.
- 10 db. 1860-ki 100 fős sorsjegy, 10 részvevőre, évnegyedenkénti 8 ft. 20 kr.

E társaság minden részvevőinek a részletfizetések bevégeztével egy db. eredeti sorsjegy fog kiszolgáltatni.

Az elebb érintett társaságoknál belépés nem tételezi fel, hogy egyik részvevő a másikkal érintkezésbe jöjjen; a megállapított részletfizetéseken kívül egyszerűminderkorra csak a törvényes bélyegdíj fizetendő.

Vidéki levélnél megrendeléseknél az első részlet bérmentesítve küldendő be, melyre az elismerési jegy, vagy a részletfizetés iv azonnal megküldetik.

IGERVENYEK az 1864-ki kölcsön-sorsjegyek legközelebbi húszára 2 ft. (bélyegdíj 50 kr.), valamint az annak idejében beküldendő sorszhuzási lajstromért 20 kr. fizetendő.

1854 (3-0)

HERZBERG A.

bank- és váltó-üzlete Pesten, Dorottya-utca új háznegyűző 3. sz. a.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1865 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

LÁNG M.

Pesten, nagy hid-utca, báró Sina-házban 2-ik sz. a., az „angol királynő” szálloda mellett

ajánlja nagyban szintügy mint kicsinyben legjutányosb áron szép és dűsválasztékú belföldi, száraz, angol és francia

PORCELLÁN és WEDGEWOOD
asztali-, thea-, kávé-, esemege-edényeit, fényűzős cikkeit, piper- vagy mosdóasztali-díszáruit, vendéglők, kávéházak, gyógyszerárak és vegyészai szerműhelyek számára
való készületeket.

Vidékre való elküldéséknél a gondos elpakolás, valamint a gyors, biztos és minél kevesebb költséggel helyreállítását iránt legjobban lesz intézkedve. 1865 (2-3)

MÜLLER TAMÁS

kalapos-mesternél Pesten, király-utca 8-dik sz. a.

a „fekete macskához”

női- és férfi-kalapos divatozás végett elvállalatnak s minden tetszés szerinti formára átalakíttatnak. 1371 (1-3)

Ugyanott kaphatók felidzített lenyaka-kalapok 1 ft. 50 krtól—4 forintig.

110.000 tallér ezüstpénzben mint legmagasb nyeremény!

Csak 3 o. e. forint az ára egy eredeti államrészlet-sorsjegyenek, a már 1865. évi november 22. és 23-án kezdődő, s az itteni magas kormány által biztosított legújabb nagy jutalomdíj-sorszhuzásra.

Az egész alaptőke 4 hó alatti nyeremény-huzások által fog visszafizetett. Minden sorsszám kivétel nélkül ki fog huzatni. 1364 (3-5)

14.800 nyeremény közt következő főnyeremények találatnak, u. m.:
110.000, 85.000, 80.000, 70.000, 65.000, 60.000, 50.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 s a t. tallér, melyek okvetlen meg fognak nyeretni. Megrendelések, a pénzüsszeg beküldése mellett, pontosan és gyorsan eszközöltetnek, a játkérv egy példány ingyért küldetik meg. A történt huzás után az illető részvevőknek a hivatalos sorszhuzási lajstromok s nyeremények kézzp nzen fognak átszolgáltatni.

Mint előre látható, hogy a megrendelések ezen sorsjegyekre tömegesen fognak berkezni, tisztelettel felkérnek az illetők, hogy megrendeléseikkel közvetlen áldóitthoz forduljanak.

L. Steindecker-Schlesinger, bank- s váltóüzlete m. Frankfurtban.

GROSZMANN,

tudor,
szem- és fül-orvos,
tizenkilencedik évi orvosi gyakorlata-nak, tapasztalatai és a legkitűnőbb európai tanárok utasításai szerint gyógyít. Rendelési órai a József-terti 11-ik számú Grossz-házban, minden hétköznapon délelőtt 11 óratól 12-ig, és délutáni 2 óratól 4-ig. — Szegények számára ingyen minden vasárnap a délelőtti órákban. 1350 (4-6)

Denjén László könyvkereskedésében Kolozsvárt megjelent és kapható:

Petőfi Sándor 1848/49-ben

diszkidiás olajfesték nyomtathat 8 ft. színnyomatban 5 ft.

Az erdélyi nemzeti fejedelmek arczképcsarnoka 2 ft. diszkidiás 2 ft. 50 kr.

Erdélyi nagyfejedelemség 1848. évi országgyűléseinek jegyző- és irománykönyve 1 ft.

1848. évi erdélyi országgyűlési törvények történelmi függelékkel 1861 (2-3) 30 kr.

46-ik szám.

Tizenkettedik évfolyam.

Pest, november 12-én 1865.

Előfizetési feltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csapán Vasárnapi Újság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságokk illetőleg, 1865. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábot pett sor ára, vagy annak helye egyezri igtatásnál 10 krt; háromsor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krtá számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésmegyet elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstejn és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollen és Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdasági ügynőség is. József-ter, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 ujkr.

Gróf Festetics György.

A nagy Festetics György unokája, az országos magyar gazdasági egyesület elnöke s néhány hónap óta Zalamegye főispánja, gróf Festetics György, méltán egyike a magyar főuri rend legtiszteltebb tagjainak. Működése tüntetés nélküli és zajtalan, de annál maradandóbb nyomok jelölik szavaiknak s tetteinek közjölletre törekvő, hazafiás irányát. Az ő nevét hangoztatták ismét a közelmúlt napokban a keszthelyi gazdasági tanintézet megnyitási ünnepélyén is, azon új intézetben, mely az alapítója bőkezűségéből 50 évig fennállott, de az idők folyama alatt megszűnt Georgikon helyén újra életbe lön léptetve.

Gróf Festetics György, gróf Festetics László fia, 1815-ben született Bécsben. Iskolai tanulmányait magánaton végezvén, végre a jogi vizsgát Pozsonyban tette le. Ezután néhány évet a katonaságnál töltött, hol daliás, lovagias jelleméről fogva általános tiszteletben állott. A katonai pályáról hazatérvén, nemcsak áldott emlékü nagyatyja példája által felbuzdulva s magyar uri természetéről és némi idylli hajlamoktól os: tönözöttve, hanem leginkább azon okból, mert az észszerü gazdaszat közjölletti fontosságát belátta s az e téren javítandók és kifejtendők nagy sokaságát ismerte: egész szenvedélyvel a gazdaságra, nagy kiterjedésü birtokainak észszerü rendezésére adta magát. S nem-sokára volt is alkalma, fáradozásainak kedvező gyakorlati eredményeit láthatni, mert uradalmi az ő személyes befolyása mellett, észszerüen kormányoztatván, csakhamar ismét oly virágzó állapotra jutottak, a minőben házáinkban csak igen kevés nagy-birtokos jószágait találjuk. Nagyszámu gazdaszjtjei s ezek munkasegégei irányában mindenkor a szorgalmat méltányolni tudó elismeréssel viseltetvén: ezek ő benne nemcsak igazságos urat, hanem gondos atyai védőt is találtak s azért hálával és hűséggel ragaszkodnak hozzá. Jótékony adakozásainak s alapítványainak száma igen nagy, mely-

ket részint köz nemzeti intézetekre, részint általános humanisticus célokra vagy a hozzá közelebb álló testületek, községek, egyházak, iskolák s magánosok érdekében idők folytán áldozott. Magánéletéből csak az 1860-évbén beállott szabadabb mozgalom volt képes gróf Festetics Györgyöt nagyobb mértékben a nyilvános pályára kiszólitani. Az akkori magyar kormány által felszólitva, ekkor foglalta el Vasmegeye főispáni helytartói székét s e megye vezetése körül tapintatos, bár rövid ideig tartott eljárása által mar-

gyöt választá meg elnökének, ki e díszes hivatal el is vállalta. Olvasóink még élénken emlékeznek arra, hogy ezen elnöki minőségében érte a jelen év júniusi napjaiban a grófot azon kitüntetés, hogy a gazdasági kiállítás látogatására érkezett Fejedelmet üdvözölhette oly talpraesett beszéddel, a melyre adott királyi válasz az országot új bizalommal árasztá el s mondhatni, a magyar haza történetében egy új korszakot nyitott meg.

GRÓF FESTETICS GYÖRGY.

„Legnagyobb jöltevőia nemzetnek azok, kik a munka gyümölcsözésének és sikerének biztos-ságára nézve polgártársaikak tájékozzák. Vannak egyesek, csak a tekintetben gondviselészserü hivatással bírnak. Ilyen gondviselészserü küldetése van a Festetics grófi nemzetségnek. Midőn a mult század nyolczadik tizedében a királynő gondjai közé sorozta: a mezőgazdasági értelmiség sikeres terjesztése végett, gazdasági egyesületek alakítását elrendelni, 1771-ben a legelső ha-

gyöt választá meg elnökének, ki e díszes hivatal el is vállalta. Olvasóink még élénken emlékeznek arra, hogy ezen elnöki minőségében érte a jelen év júniusi napjaiban a grófot azon kitüntetés, hogy a gazdasági kiállítás látogatására érkezett Fejedelmet üdvözölhette oly talpraesett beszéddel, a melyre adott királyi válasz az országot új bizalommal árasztá el s mondhatni, a magyar haza történetében egy új korszakot nyitott meg.

Majláth György új kancellársága alatt gróf Festetics György is újra a főispánok sorában foglalta el helyét, de ezuttal Zalamegye főispánja bízottat réa, mely székét f. é. szept. 27-ken lön nagy ünnepélyvel beiktatva.

A jelen hó 3-án pedig gróf Festetics mint királyi biztos az ujonnan megnyitott keszthelyi országos gazdasági tanintézet megnyitási ünnepélyén szerepelt. A min oly sokáig epedve csiggtünk, a minek felállításán oly sok jóakarattal, áldozatkészséggel s kitartással fáradoztak az illetők, ezen tanintézet végre létrejött. Ó Felsége kegyelmes elhatározása után ez intézet gyors életbeletétele s szélszerü berendezése a nagy Festetics ma élő két sarját, Festetics Tassziló és György grófokat illeti s ez elismerés a megnyitási ünnepély alkalmával mondott beszédekben és felkötészekben lelkesedet-ten nyilatkozott. Ez alkalommal mondá a jelenvöltek egyike, a gazdasági téren érdemekkel bíró Érkövy Adolf többi között e lelkes szavakat:

„Legnagyobb jöltevőia nemzetnek azok, kik a munka gyümölcsözésének és sikerének biztos-ságára nézve polgártársaikak tájékozzák. Vannak egyesek, csak a tekintetben gondviselészserü hivatással bírnak. Ilyen gondviselészserü küldetése van a Festetics grófi nemzetségnek. Midőn a mult század nyolczadik tizedében a királynő gondjai közé sorozta: a mezőgazdasági értelmiség sikeres terjesztése végett, gazdasági egyesületek alakítását elrendelni, 1771-ben a legelső ha-